

XV Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Lleida, 6-11 de setembre de 2009). – L'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), va decidir, en el marc del col·loqui de Budapest (2006), que el XV Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes tingués lloc a Lleida del 6 a l'11 de setembre de 2009. El motiu de la frontera, tractat des dels àmbits de la llengua o la literatura, va ser-ne el tema central segons els tres eixos de treball proposats: 1) *El català i les llengües veïnes* (paral·lelismes i contrastos, interferències, parlars de transició, toponímia i substitució), 2) *La literatura i les arts*, i 3) *La llengua dels escriptors* (gèneres i nivells, models de llengua, preferències diatòpiques). Un tema idoni per a una ciutat que és cruïlla de camins i una bona efemèride per a la nostra Universitat en el moment d'inaugurar els nous Estudis Catalans i Occitans.

Fidels a la tradició d'aquests col·loquis, el comitè organitzador local va encomanar a deu experts dels tres eixos de treball establerts tant les conferències inaugural i final com també les vuit ponències respectives, d'una hora de durada. La resta del temps es va dedicar, també seguint la tradició, a la presentació de les més de noranta comunicacions espontànies dels membres de l'AILLC, de 20 minuts, amb un petit espai de debat i llegendes simultàniament en tres aules diferents, tot respectant la distribució temàtica del Congrés.

La primera de les seccions (el català i les llengües veïnes) va tindre com a protagonistes indisputables les Terres de Ponent dels Països Catalans i, particularment, l'anàlisi i l'estudi dels parlars de la Ribagorça, els Pallars i les diferents comarques de la Franja d'Aragó com ara la Llitera, el Baix Cinca o el Matarranya. Sense deixar de banda els contactes entre català i occità o bé entre català i castellà, l'atenció dels especialistes es va dedicar sobretot als contactes entre català i aragonès, fins al punt que la ponència encarregada a Juan Antonio Saura i presentada en benasquès, sota el títol de *Bèl·ls aspectes de genealogia lèxica benasquesa*, es va dedicar al cas singular d'aquesta llengua de transició.

La secció dedicada a la frontera entre la literatura i les arts, tot i algunes incursions a la literatura medieval i moderna, es va ocupar principalment dels períodes del Modernisme, les avantguardes històriques i les relacions actuals entre la literatura i el cinema i la literatura i les noves tecnologies. Les adaptacions cinematogràfiques de novel·les de la literatura catalana com el *Tirant lo Blanc* de Vicente Aranda o la filmografia de Ventura Pons, les relacions entre literatura, pintura, música i/o escultura i la creació de nous gèneres literaris (videopoesia, ciberliteratura, etc.) gràcies a l'adveniment i la popularització de les noves tecnologies, van ser objecte d'estudi i de discussió científics entre els diferents especialistes en la matèria.

La tercera de les seccions (la llengua dels escriptors), situada a la frontera entre llengua i literatura, es va centrar tant en l'estudi monogràfic de la construcció estilística d'un autor determinat com en els debats, problemàtiques, reserves i avantatges que ha suscitat, des del redreçament cultural iniciat al segle XIX per la Renaixença, la creació i la restitució d'una llengua literària catalana. D'aquesta manera, van ser considerades les aportacions personals i particulars d'Antoni M. Alcover, Joan Puig i Ferrer, Joan Fuster, Josep Palau i Fabre, Vicent Andrés Estellés, Antoni Mus, Josep Vallverdú, Jesús Moncada, Josep Piera, entre d'altres, en la recerca i la construcció d'una llengua literària comuna, però també en com cadascun d'ells hi ha sabut trobar una forma d'expressió pròpia i singularitzada. Així mateix, altres estudis es van dedicar a l'anàlisi dels debats entre intel·lectuals que sorgiren, sobretot, entorn de la reforma fabriana, durant les primeres dècades del segle XX, i de la necessitat o no de crear una literatura de consum en català, encara que això suposés la degradació de la llengua literària, entre els anys 1960-1980.

Al marge de totes aquestes sessions pròpiament plenàries —s'ha de dir que ben a l'alçada de les circumstàncies i de les exigències que demana un esdeveniment d'aquesta mena—, de la presentació de sis projectes realitzats o en fase d'elaboració i de les dues taules rodones, els organitzadors van preveure tota una sèrie d'activitats extraacadèmiques que van permetre arrodonir el bon ambient i el caliu humà entre els assistents. Des del tast de vins del primer dia a l'hotel AC fins a l'excursió a Guimerà, Vallbona de les Monges i el Castell del Remei de l'últim, passant per la inauguració de l'exposició *Jesús Moncada: pinzell i ploma*, la recepció oficial a La Paeria del dilluns al vespre, la visita nocturna guiada a la Seu Vella i la posterior vetllada de *Garrotins* de Lo Beethoven al bar La Sibilla del dimarts, la preestrena de l'obra teatral basada en els contes de Jesús Moncada del dimecres al vespre i el sopar de comiat celebrat a Cal Molí la nit del dijous al ritme del ball de bastons de Los Totxets de Camporells.

Una setmana intensa de treball acadèmic i científic, però també de descoberta o redescoberta, segons el cas, dels atractius que ens ofereix el patrimoni cultural, musical, literari, artístic, paisatgístic i humà tant de la pròpia ciutat de Lleida com dels pobles i de les comarques veïnes. Uns dies per recordar, que de ben segur quedaran en la memòria de tots els assistents, gràcies a l'eficàcia assolida pel comitè organitzador, sinònim d'un bon treball en equip, i que representen una fita més per a la filologia catalana.